ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

24. března 2011 *

Ve věci T-377/06,

Comap SA, se sídlem v Paříži (Francie), původně zastoupené A. Wachsmannem a C. Pommièsem, poté A. Wachsmannem a D. Nourissierem, nakonec A. Wachsmannem a S. de Guignéem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené A. Nijenhuisem a V. Bottkou, jako zmocněnci, ve spolupráci s N. Coutrelisem, advokátem,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na částečné zrušení rozhodnutí Komise K(2006) 4180 ze dne 20. září 2006 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc

* Jednací jazyk: francouzština.

COMP/F-1/38.121 – Spojovací tvarovky), jakož i, podpůrně, návrh na snížení částky pokuty uložené tímto rozhodnutím žalobkyni,

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení M. E. Martins Ribeiro, předsedkyně, N. Wahl (zpravodaj) a A. Dittrich, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: T. Weiler, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. února 2010,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu a napadené rozhodnutí

1 Rozhodnutím K(2006) 4180 ze dne 20. září 2006 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/F-1/38.121 – Spojovací tvarovky) (shrnutí v Úř. věst. 2007 L 283, s. 63, dále jen „napadené rozhodnutí“) Komise Evropských společenství

konstatovala, že několik podniků porušilo čl. 81 odst. 1 ES a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „EHP“) tím, že se účastnily během různých období mezi 31. prosincem 1988 a 1. dubnem 2004 jediného, komplexního a trvajícího protiprávního jednání porušujícího pravidla hospodářské soutěže Společenství ve formě souboru protisoutěžních dohod a jednání ve vzájemné shodě na trhu měděných spojovacích tvarovek a tvarovek ze slitin mědi, které zahrnovaly území EHP. Protiprávní jednání spočívalo v určování cen, domluvě na cenících, na slevách a rabatech a mechanismech provádění zvyšování cen, rozdělení vnitrostátních trhů a zákazníků a výměně dalších obchodních informací, jakož i v účasti na pravidelných setkáních a udržování dalších kontaktů, které měly usnadnit protiprávní jednání.

2 Žalobkyni – společnosti Comap SA, výrobci měděných spojovacích tvarovek a její mateřské společnosti v rozhodné době – holdingové společnosti Legris Industries SA, bylo mezi jinými určeno napadené rozhodnutí.

3 Dne 9. ledna 2001 Mueller Industries Inc, další výrobce měděných spojovacích tvarovek, informovala Komisi o existenci kartelové dohody v odvětví spojovacích tvarovek a v dalších souvisejících výrobních odvětvích na trhu s měděnými trubkami a o své vůli spolupracovat podle sdělení Komise o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod (Úř. věst. 1996, C 207, s. 4, dále jen „sdělení o spolupráci z roku 1996“) (bod 114 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

4 Dne 22. a 23. března 2001 v rámci šetření týkajícího se měděných trubek a spojovacích tvarovek provedla Komise podle čl. 14 odst. 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204), neohlášená šetření v prostorách několika podniků (bod 119 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

5 Následně po těchto prvních šetřeních Komise v dubnu 2001 rozdělila své šetření týkající se měděných trubek do tří různých řízení, a to řízení ve věci COMP/E-1/38.069 (Měděné sanitární trubky), řízení ve věci COMP/F-1/38.121 (Spojovací tvarovky) a řízení ve věci COMP/E-1/38.240 (Průmyslové trubky) (bod 120 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

6 Dne 24. a 25. dubna 2001 provedla Komise další neohlášená šetření v prostorách společnosti Delta plc, což je společnost v čele mezinárodní stavební skupiny, jejíž úsek „Inženýrství" seskupoval několik výrobců spojovacích tvarovek. Tato šetření se týkala pouze spojovacích tvarovek (bod 121 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

7 Od února/března 2002 Komise zaslala dotčeným stranám několik žádostí o informace podle článku 11 nařízení č. 17, později článku 18 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 [ES] et 82 [ES] (Úř. věst. 2003 L 1, s. 1) (bod 122 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

8 V září 2003 IMI plc podala žádost, aby se na ni použilo sdělení o spolupráci z roku 1996. Po této žádosti následovaly žádosti skupiny Delta (březen 2004) a společnosti FRA.BO SpA (červenec 2004). Poslední žádost o shovívavost byla předložena v květnu 2005 společností Advanced Fluid Connections plc (bod 115 až 118 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

9 Dne 22. září 2005 Komise v rámci věci COMP/F-38.121 (Spojovací tvarovky) zahájila řízení o protiprávním jednání a přijala oznámení námitek, které bylo oznámeno žalobkyni (body 123 a 124 napadeného rozhodnutí).

10 Dne 20. září 2006 přijala Komise napadené rozhodnutí.

11 V článku 1 napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že žalobkyně porušovala ustanovení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP mezi 31. prosincem 1991 a 1. dubnem 2004.

12 Za toto protiprávní jednání Komise uložila v čl. 2 písm. g) napadeného rozhodnutí společnosti Legris Industries pokutu ve výši 46,8 milionů eur, za jejíž zaplacení byla žalobkyně shledána společně a nerozdílně odpovědnou ve výši 18,56 milionů eur.

13 Pro účely stanovení výše pokuty uložené každému podniku Komise použila v napadeném rozhodnutí metodu definovanou v pokynech o metodě stanovování pokut udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o [UO] (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3, dále jen „pokyny z roku 1998“).

14 Co se týče nejprve stanovení výchozí částky pokuty podle závažnosti protiprávního jednání, Komise kvalifikovala protiprávní jednání jako velmi závažné kvůli jeho povaze a zeměpisnému rozsahu (bod 755 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

15 Jelikož Komise měla dále za to, že mezi dotčenými podniky existují významné rozdíly, přistoupila k odlišnému zacházení, za tímto účelem vycházela z jejich relativního významu na relevantním trhu určeného podle jejich podílů na trhu. Na tomto základě rozdělila dotčené podniky do šesti kategorií (bod 758 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

16 Žalobkyně byla zařazena do čtvrté kategorie, tj. kategorie, pro niž byla výchozí částka pokuty stanovena na 14,25 milionů eur (bod 765 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

17 Vzhledem k době trvání účasti žalobkyně na protiprávním jednání (třináct let a dva měsíce) Komise poté zvýšila částku o 130 %, (bod 775 odůvodnění napadeného rozhodnutí), což vedlo ke stanovení základní částky pokuty na 32,7 milionů eur (bod 777 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

18 Pokračování v účasti na protiprávním jednání po šetřeních Komise bylo dále považováno za přitěžující okolnost, která odůvodňuje zvýšení o 60 % základní částky pokuty, která byla žalobkyni uložena (bod 785 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

19 Na základě použití maximální výše 10 % na uložené pokuty v souladu s čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 Komise snížila výši pokuty, která byla žalobkyni uložena, na 18,56 milionů eur.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

20 Návrhem došlým kanceláři Soudu (nyní Tribunál) dne 14. prosince 2006 podala žalobkyně projednávanou žalobu.

21 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (osmý senát) o zahájení ústní části řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 jednacího řádu Tribunálu vyzval žalobkyni a Komisi, aby písemně zodpověděly některé otázky, na které odpověděly dne 19. listopadu 2009 a 26. listopadu 2009.

22 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 4. února 2010.

23 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

– zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž ji Komise uložila zaplatit pokutu za jiné období, než je období od prosince 1997 do března 2001;

– změnil články 1 a 2 napadeného rozhodnutí a snížil výši pokuty, která jí byla uložena;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

24 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– zamítl žalobu;

– uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

25 Na jednání v návaznosti na otázku Tribunálu žalobkyně uvedla, že nepopírá svou účast na kartelové dohodě v období od roku 1995 do roku 1997.

Právní otázky

26 Žalobkyně předkládá dvě skupiny žalobních důvodů, a to žalobní důvody týkající se doby trvání protiprávního jednání a dále žalobní důvody týkající se výpočtu výše pokuty.

K době trvání účasti žalobkyně na protiprávním jednání

Argumenty účastnic řízení

27 Žalobkyně popírá svou účast na kartelové dohodě v období následujícím po šetřeních na místě, které Komise provedla v březnu 2001. Uvádí rovněž, že údajné protiprávní jednání bylo ukončeno v období od září 1992 do prosince 1994 (tedy 27 měsíců) a že v důsledku toho jsou promlčeny skutečnosti, které nastaly před prosincem 1994.

– K období po březnu 2001

28 Poté, co žalobkyně připomněla judikaturu týkající se důkazního břemene a vyžadované úrovně důkazů, uvádí, že stran údajného pokračování protiprávního jednání po šetřeních uskutečněných u některých konkurentů v březnu 2001 si Komise odporuje. V tomto ohledu odkazuje na bod 590 odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž Komise tvrdila, že po březnu 2001 (a alespoň do června 2003) kartelová dohoda zaznamenala „období snížené intenzity s omezenými kontakty", zatímco v bodě 600 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že do dubna 2004 „účastníci neprovedli nový systém nebo novou formu spolupráce", přičemž jakýkoli odkaz na European Fittings Manufacturers Association (Evropské sdružení výrobců spojovacích tvarovek, dále jen „EFMA"), které představuje „centrální bod", kolem něhož se organizovalo protisoutěžní jednání vytýkané Komisí, již nebyl pokud jde o období od dubna 2001 v napadeném rozhodnutí uveden.

29 Podle žalobkyně všechny kontakty, které se uskutečnily mezi dotčenými soutěžiteli v tomto období, byly dvoustranné, s výjimkou kontaktů navázaných na setkáních oddělení logistiky Fédération française des négociants en appareils sanitaires, chauffage, climatisation et canalisations (Francouzská federace obchodníků se sanitárním zařízením, topením, klimatizací a kanalizací, dále jen „FNAS"), které byly zcela legitimními či ojedinělými událostmi a týkaly se zeměpisných oblastí, které nesouvisely se zeměpisnou oblastí, na kterou se vztahovaly uvedené dohody na evropské úrovni během dřívějšího období. Stejně tak se tyto kontakty týkaly jednotlivců, kteří nehráli žádnou roli během dřívějšího období a jejich existence byla především dovozena pouze z údajných důkazů, které předložila FRA.BO, jakož i z oficiálních zápisů z jednání, které organizovala a řídila FNAS.

30 V napadeném rozhodnutí Komise rozlišila tři skupiny skutečností, a to dvoustranné kontakty se společností FRA.BO, událost na veletrhu v Essenu a setkání oddělení logistiky federace FNAS, které podle žalobkyně mezi sebou nevykazují žádnou kontinuitu.

31 K dvoustranným kontaktům se společností FRA.BO žalobkyně nejprve uvádí, že tvrzení uvedená v žádosti o shovívavost společnosti FRA.BO nejsou opodstatněná. Tato tvrzení jsou nepřesná a nejsou podložena a ani důvěryhodná ve srovnání se skutečnou situací, tak jak je uvedena žalobkyní a v dokumentech předložených v odpovědi na oznámení námitek a jejích vyjádřeních ze dne 20. února a 15. března 2006.

32 Dále žalobkyně zaprvé uvádí, že uvedené dvoustranné kontakty jsou legitimní kvůli důvodům průmyslové a obchodní povahy. V tomto ohledu odkazuje na křížové dodávky, které odůvodňují takové kontakty, jakož i na s nimi související přesné číselné údaje za období v letech 2001–2005, které uvedla v odpovědi na oznámení námitek.

33 Zadruhé se rovněž uskutečnily kontakty se společností FRA.BO ohledně možné průmyslové spolupráce, jelikož FRA.BO si přála prodat část svých přebytků měděných spojovacích tvarovek a plynových skříněk své továrny Meteor, která se nachází v lyonské oblasti (Francie), což vedlo k řadě kontaktů jak telefonických tak osobních.

34 Zatřetí se rovněž uskutečnily opakované kontakty související s přáním společnosti FRA.BO zavést na evropský trh nový typ spojovací tvarovky, a to „smíšenou spojovací tvarovku voda-plyn“. Ačkoli tento nový typ spojovací tvarovky již byl homologován v Itálii, Evropský výbor pro normalizaci (CEN) odmítl z bezpečnostních důvodů schválit rozšíření homologace tohoto typu „v celé Evropě“. Z tohoto důvodu FRA.BO kontaktovala své soutěžitele, aby se pokusila vypracovat společný spis ve prospěch uvedeného typu spojovací tvarovky a lobovat v Bruselu (Belgie). Ačkoli nebyla úspěšná ve svém kroku, vedlo to k navázání kontaktů. Kontakty ze dne 4. a 5. června 2003 mezi pí P. (FRA.BO) a p. Le. (zaměstnanec žalobkyně) musí být chápány v tomto smyslu.

35 Konečně tvrzení společnosti FRA.BO, jak je popsala Komise, nejsou podložená. V tomto ohledu žalobkyně zaprvé zpochybňuje tvrzení společnosti FRA.BO, podle něhož upozornila předem během telefonického rozhovoru s p. Le a pí P dne 5. února 2004 na své rozhodnutí ohledně cen pro rok 2004, pokud jde o Francii a Španělsko, jakož i pro její řeckou dceřinou společnost. Žalobkyně zdůrazňuje, že zvýšení cen její dceřinou společností bylo oznámeno 12. ledna 2004 a že tedy během tohoto telefonického hovoru již bylo zveřejněno. Ve Francii se ceny za měděné spojovací tvarovky zvýšily o 14 % v roce 2004, a nikoli o 8 %, jak tvrdí FRA.BO. Na rozdíl od tvrzení společnosti FRA.BO, podle něhož uvedla, že nezamýšlela oznámit zvýšení cen, pokud jde o Španělsko, zvýšila ceny o 2,5 % v roce 2004.

36 Zadruhé žalobkyně uvádí, že Komise v bodě 514 odůvodnění napadeného rozhodnutí převzala nejvíce neurčité informace z prohlášení společnosti FRA.BO, když zmínila „setkání v rámci průmyslových veletrhů a na letištích". Kritizuje skutečnost, že FRA.BO nepředkládá žádný přesný příklad o protisoutěžních výměnách. Jediné setkání zástupců společnosti FRA.BO a žalobkyně se uskutečnilo na veletrhu v Padově (Itálie) v dubnu 2003, během něhož byla situace na italském trhu zmíněna pouze obecně. Žalobkyně se domnívá, že jelikož prohlášení společnosti FRA.BO nejsou podložená, a vzhledem k jejich krajně nejasné povaze, nemohou být přijata a využita Komisí jako přípustné důkazy vůči ní.

37 Co se týče veletrhu v Essenu, žalobkyně uvádí, že z náhodných setkání Komise rovněž vyvozuje argument ohledně kontaktu, který se uskutečnil mezi p. K. (zaměstnanec žalobkyně) a p. H. (IBP Ltd) na uvedeném veletrhu dne 18. března 2004, aby prokázala pokračování protiprávního jednání po roce 2001 a jeho zeměpisný rozsah. Žalobkyně uvádí, že se jednalo o setkání, které nemělo protisoutěžní povahu, které nemůže být

spojováno s událostmi před rokem 2001, a že v době tohoto setkání si byla jasně vědoma své odpovědnosti podle práva hospodářské soutěže.

38 Žalobkyně připomíná, že podle prohlášení společnosti IBP, p. K. požádal p. H., aby mu poskytl údaje ohledně vývoje cenové politiky společnosti IBP v Německu. Ve skutečnosti byla podle žalobkyně diskuze součástí její kontroly hospodářské soutěže, jelikož se od svých zákazníků dozvěděla o budoucím zvýšení cen společnosti IBP. Dodává, že p. H. odpověděl p. K. velmi neurčitě, aniž uvedl procentní podíl zvýšení, či datum jeho oznámení, ačkoli bylo velmi blízko. V tomto ohledu žalobkyně vysvětluje, že nový ceník společnosti IBP byl zveřejněn stěží více než deset dní po uvedené konverzaci. Kromě toho k dvoustranné výměně informací mezi p. H. a p. K nedošlo. Prohlášení společnosti IBP neposkytuje žádný údaj o tom, že p. K. poskytl p. H nějaké informace.

39 Žalobkyně zdůrazňuje, že toto setkání na veletrhu v Essenu představuje dvoustranný a příležitostný kontakt, který neměl protisoutěžní povahu. Vzhledem k tomu, že existence několika dvoustranných kontaktů v celkově soutěžním kontextu nepostačuje k tomu, aby z právního hlediska dostatečně prokázala pokračování kartelové dohody, Komise měla vyloučit náhodné setkání na veletrhu v Essenu ze svého spisu. Podle žalobkyně v každém případě neexistuje žádná indicie vůle provádět jednání ve vzájemné shodě mezi ní a společností IBP ohledně jejich chování na trhu, ani existence shody vůle za účelem přijetí určitého chování na německém trhu v březnu 2004. Kromě toho, že prohlášení podniku v rámci jeho žádosti o shovívavost představují pouze důkaz, který má nízkou důkazní hodnotu, žalobkyně uvádí, že žádná další skutečnost vyplývající ze spisu Komise nepřináší sebemenší důkaz o porušení pravidel hospodářské soutěže na německém trhu v březnu 2004.

40 Žalobkyně rovněž uvádí, že konverzace zmíněná v prohlášení společnosti IBP nesouvisí přímo s kartelovou dohodou potrestanou Komisí. Podle ní se po šetřeních na

místě Komise v březnu 2001 neuskutečnila žádná protisoutěžní výměna. Bylo by tedy nepřirozené se odvolávat na „vztah mezi podstatou napadeného rozhodnutí a krátkou schůzkou v hale veletrhu“. Tato schůzka mimoto vůbec nesouvisí se sdružením EFMA a strukturou cen v Evropě a uskutečnila se mezi dvěma osobami, o nichž se neuvádí, že se účastnily dřívějšího sporného protiprávního jednání. Kromě toho se uskutečnila více než tři roky po ukončení tohoto protiprávního jednání, a to následně po šetřeních Komise. Žalobkyně uvádí, že se Komise dopustila právního omylu, když tvrdila, že prokázala, pomocí této zcela bezvýznamné události, kontinuitu s dřívějším protiprávním jednáním.

41 Stejně tak žalobkyně uvádí, že její generální ředitel (dále jen „PDG“) p. B. zaslal dne 16. března 2004 federaci FNAS dopis, aby se distancoval od „vyjádření“ uskutečněných na setkání dne 20. ledna 2004 a telefonické konference dne 16. února 2004 oddělení logistiky federace FNAS. Toto distancování prokazuje, že neměla v úmyslu se účastnit protisoutěžních výměn informací.

42 Co se týče oddělení logistiky federace FNAS žalobkyně Komisi vytýká, že se dopustila právního omylu a nesprávného posouzení skutkového stavu, když měla za to, že setkání oddělení logistiky federace FNAS, zmíněná v bodech 522 až 526 odůvodnění napadeného rozhodnutí, měla protisoutěžní cíl, který umožnil je spojit s událostmi, které nastaly před šetřením Komise na místě v březnu 2001. V tomto ohledu uvádí, že otázky diskutované na těchto setkáních byly velmi vzdálené obsahu údajné „celoevropské kartelové dohody“, organizované v rámci setkání sdružení EFMA, která tvoří podstatu napadeného rozhodnutí. Podpůrně uvádí, že napadené rozhodnutí je stiženo rozporem v odůvodnění, v rozsahu, v němž Komise vylučuje odpovědnost federace FNAS a jejích členů (velkoobchodníků), z nichž někteří byli členy oddělení logistiky, avšak trvá na odpovědnosti žalobkyně. Žalobkyně upřesňuje, že FNAS organizovala setkání a vyhotovovala z nich zápisy. Vzhledem k tomu, že FNAS nebyla shledána odpovědnou jako fórum pro účastníky údajné kartelové dohody, je to podle

žalobkyně důkaz, že neexistuje žádný dostatečný důkaz o existenci údajného protiprávního jednání.

43 Poté, co žalobkyně vysvětlila cíl a organizaci federace FNAS, nejprve uvádí, že na rozdíl od událostí před šetřeními v březnu 2001, setkání oddělení logistiky federace FNAS byla vedena zcela transparentně, což se tedy neshoduje s vyjádřením Komise v bodě 548 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle něhož bylo běžné, že činnosti kartelové dohody, jako je kartelová dohoda v projednávaném případě, se uskutečňují tajně, že setkání se konají tajně a že související dokumentace je omezena na minimum.

44 Žalobkyně dále zpochybňuje argument Komise, podle něhož setkání oddělení logistiky federace FNAS měla evropský zeměpisný rozsah. V žádném zápise z těchto setkání není uvedeno, že posledně uvedená mohla mít jiný cíl než přezkoumat otázku obalu spojovacích tvarovek ve Francii. I když byly podle ní uvedeny paralely se situací v jiných zemích, bylo tak činěno pouze za účelem poskytnutí příkladů, a nikoli za účelem změny obalu spojovacích tvarovek v těchto jiných zemích.

45 Co se týče dotčených setkání, žalobkyně uvádí, že ze zápisu z prvního setkání oddělení logistiky federace FNAS dne 25. června 2003 vyplývá, že jak velkoobchodníci tak i výrobci vyjádřili své znepokojení ohledně zmenšení trhu a že velkoobchodníci požadovali po výrobcích, aby upravili své obaly tak, aby lépe konkurovaly ostatním distribučním zdrojům, jako je zásilkový prodej. V odpovědi se výrobci obávali dopadu na náklady, které by byly spojeny se zavedením tohoto nového typu obalu. Diskuze s tím související neměly v žádném případě protisoutěžní povahu.

46 To stejné platí pro druhé setkání, které se uskutečnilo dne 15. října 2003.

47 Setkání dne 3. listopadu 2003 se týkalo v podstatě vyjednávání mezi francouzskými velkoobchodníky a výrobci ohledně seznamu výrobků, u nichž měl být změněn obal. Na rozdíl od tvrzení společnosti Oystertec plc, která Komise přijala, nejednalo se v žádném případě podle žalobkyně o to, že by výrobci organizovali jakékoli stanovení společných cen za měděné spojovací tvarovky na území Evropské unie.

48 Ohledně setkání dne 20. ledna 2004 a telefonické konference dne 16. února 2004 žalobkyně zdůrazňuje svou přesvědčivou reakci na dvě „pochybení" p. La. (zástupce žalobkyně v oddělení logistiky federace FNAS), a to prvního na setkání dne 20. ledna 2004, kdy se zmínil o „zvýšených nákladech ve výši 13 % (místo původně stanovených 10 %)" a druhého, který je uveden v zápisu z telefonické konference ze dne 16. února 2004, stran uplatnění zvýšení dodavatelských cen ve výši 5 % v dubnu 2004. Od tohoto typu výměny informací se distancovala nejprve na setkání s předsedou federace FNAS dne 3. března 2004, poté prostřednictvím dopisu určeného federaci FNAS. Podle žalobkyně v souladu s judikaturou tento dopis představuje veřejné distancování se. Kromě toho, na rozdíl od tvrzení Komise, nejsou výrazy tohoto dopisu neurčité a posledně uvedený byl rychle rozeslán všem členům federace FNAS.

49 V replice žalobkyně zpochybňuje některá data, která jsou uvedena v tabulce, kterou sestavila chronologicky Komise v souvislosti se svou obhajobou, a která se jí podle ní netýkají, a v důsledku toho musí být zamítnuty.

– K období od roku 1992 do roku 1994

50 Žalobkyně uvádí, že pro období alespoň od 10. září 1992 do 13. prosince 1994, tedy období 27 měsíců, neexistuje žádný důkaz, který se vztahuje na protisoutěžní jednání, které se jí týká. Toto přerušení 27 měsíců tedy musí mít za právní následek promlčení.

51 Co se týče faxu ze dne 14. června 1993 týkajícího se seznamu cen za období od 1. července 1993, uvedeného v bodě 218 odůvodnění napadeného rozhodnutí, žalobkyně uvádí, že žádný poznatek neumožňuje dospět k závěru, že tento seznam získala společnost IMI před jeho rozesláním jejím zákazníkům. Zaprvé byl vytištěn již před tímto datem a zadruhé byl rovněž zaslán zákazníkům před jeho provedením.

52 Žalobkyně rovněž poznamenává, že během uvedeného období se uskutečnila čtyři setkání sdružení EFMA, aniž Komise tvrdila, že protisoutěžní setkání nebo setkání nazvaná „Super EFMA" se uskutečnila při oficiálních setkáních.

53 Kromě toho žalobkyně tvrdí, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že během dotčeného období jednala jako samostatný soutěžitel na trhu a nijak nenásledovala závěry jakéhokoli jednání ve vzájemné shodě se soutěžiteli. S odkazem na body 71 až 77 rozsudku Tribunálu ze dne 14. října 2004, Bayerische Hypo- und Vereinsbank v. Komise (T-56/02, Sb. rozh. s. II-3495), žalobkyně uvádí, že tento závěr přijatý v této věci lze přenést na projednávanou věc za dotčené období. Na podporu tohoto tvrzení uvádí, že fax společnosti Mueller Industries společnosti Viega GmbH & Co. KG ze dne 12. května 1992, který Komise uvedla v bodě 217 odůvodnění napadeného rozhodnutí, poznámka p. P. (IMI Italia), zmíněná v bodě 221 odůvodnění tohoto rozhodnutí, jakož

i fax řeckého distributora společnosti IMI ze dne 6. září 1994, citovaný v bodě 229 odůvodnění napadeného rozhodnutí, prokazují její soutěžní a samostatné jednání.

54 Vzhledem k tomu, že nelze tvrdit, že se dopustila protisoutěžního jednání v období od 10. září 1992 do 13. prosince 1994, žalobkyně vytýká Komisi, že nedodržela pravidla použitelná v oblasti přerušení protiprávního jednání a promlčení. V tomto ohledu připomíná judikaturu, podle níž za účelem prokázání pokračování údajného protiprávního jednání musí Komise předložit „důkazy, jež se vztahují k časově dostatečně blízkým skutečnostem". Časový rozdíl 27 měsíců mezi dvěma setkáními, která se jí týkají, nelze považovat za „časově blízký" ve smyslu rozsudku Tribunálu ze dne 7. července 1994, Dunlop Slazenger v. Komise (T-43/92, Recueil, s. II-441). Kvůli přerušení údajného protiprávního jednání měla Komise alespoň konstatovat, že mezi ukončením prvního období, tj. 10. září 1992 a zahájením šetření Komise v roce 2001, následně po první žádosti o shovívavost předložené společností Mueller Industries dne 9. ledna 2001, uplynula doba více než pět let.

55 Komise navrhuje tento žalobní důvod zamítnout.

Závěry Tribunálu

56 Úvodem Tribunál připomíná, pokud jde o provedení důkazu o protiprávním jednání porušujícím čl. 81 odst. 1 ES, že Komise je za účelem odůvodnění pevného přesvědčení, že údajné protiprávní jednání bylo spácháno, povinna předložit dostatečně přesné a shodující se důkazy (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 28. března 1984, CRAM a Rheinzink v. Komise, 29/83 a 30/83, Recueil, s. 1679, bod 20). Má-li

soudce pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí konstatující protiprávní jednání. Soudce tedy nemůže učinit závěr, že Komise existenci dotčeného protiprávního jednání prokázala právně dostačujícím způsobem, jestliže má soudce o této otázce stále ještě pochybnosti, zejména v rámci žaloby směřující ke zrušení rozhodnutí, jímž se ukládá pokuta (viz rozsudek Tribunálu ze dne 25. října 2005, Groupe Danone v. Komise, T-38/02, Sb. rozh. s. II-4407, bod 215).

57 Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že každý z důkazů předložených Komisí nemusí nezbytně odpovídat těmto kritériím se zřetelem na každý prvek protiprávního jednání. Stačí, když soubor nepřímých důkazů, kterého se orgán dovolává, odpovídá tomuto požadavku jako celek (viz rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, JFE Engineering a další v. Komise, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh., s. II-2501, bod 180, a citovaná judikatura).

58 Mimoto je běžné, že činnosti, se kterými jsou spojeny protisoutěžní dohody, se odehrávají tajně, schůzky se konají tajně a související dokumentace je omezena na minimum. Z toho vyplývá, že i když Komise objeví písemnosti výslovně prokazující protiprávní kontakty mezi subjekty, jako jsou zápisy ze setkání, jsou tyto obvykle útržkovité a rozptýlené, takže se často ukazuje jako nezbytné rekonstruovat některé podrobnosti dedukcí. Proto ve většině případů musí být existence protisoutěžní praktiky nebo dohody dovozena z určitého počtu shodujících se skutečností a nepřímých důkazů, které ve svém celku mohou představovat, pokud neexistuje jiné logické vysvětlení, důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (rozsudky Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, body 55 až 57, a ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, C-403/04 P a C-405/04 P, Sb. rozh. s. I-729, bod 51).

59 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že prohlášení učiněná v rámci politiky shovívavosti hrají důležitou úlohu. Tato prohlášení, učiněná jménem podniku mají

nezanedbatelnou důkazní hodnotu, jelikož implikují značná právní a hospodářská rizika (viz v tomto smyslu rozsudky JFE Engineering a další v. Komise, bod 57 výše, body 205 a 211, a Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, bod 58 výše, bod 103). Prohlášení podniku obviněného z účasti na kartelové dohodě, jehož správnost je popírána několika dalšími obviněnými podniky, však nemůže být považováno za dostatečný důkaz existence protiprávního jednání spáchaného těmito podniky, když nebylo podloženo jinými důkazními materiály (viz rozsudek JFE Engineering a další v. Komise, bod 57 výše, bod 219, a citovaná judikatura).

60 Komisi rovněž přísluší prokázat dobu trvání protiprávního jednání, jelikož doba trvání je skutečností naplňující znaky protiprávního jednání na základě čl. 81 odst. 1 ES. Výše uvedené zásady se použijí v tomto ohledu (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, Sb. rozh. s. I-8725, body 94 až 96). Kromě toho judikatura vyžaduje, aby se Komise opřela, neexistují-li důkazy, které mohou přímo prokázat dobu trvání protiprávního jednání, alespoň o důkazy vztahující se k časově dostatečně blízkým skutkovým okolnostem tak, aby bylo možné důvodně připustit, že toto protiprávní jednání trvalo nepřetržitě mezi dvěma konkrétními daty (viz rozsudek Tribunálu ze dne 16. listopadu 2006, Peróxidos Orgánicos v. Komise, T-120/04, Sb. rozh. s. II-4441, bod 51, a citovaná judikatura).

– K období po březnu 2001

61 Je třeba uvést, že žalobkyně nepopírá, že se účastnila kartelové dohody před šetřeními Komise v březnu 2001.

62 Je třeba rovněž uvést, že události, které Komise žalobkyni vytýká, a to účast na setkáních federace FNAS, kontakty mezi žalobkyní a společností FRA.BO, jakož i kontakty navázané na veletrhu v Essenu, nejsou jako takové zpochybňovány žalobkyní. Žalobkyně naproti tomu zpochybňuje, že tyto události měly protisoutěžní povahu a skutečnost, že se nacházejí v rámci jediného, komplexního a trvajícího protiprávního jednání, které bylo konstatováno ve vztahu k období před březnem 2001.

63 Konečně je třeba uvést, že žalobkyně zpochybňuje hodnověrnost prohlášení společnosti FRA.BO.

64 V důsledku toho je třeba určit, zda jednání konstatované po šetřeních Komise v březnu 2001 má být kvalifikováno jako protisoutěžní kontakty a zda umožňuje dospět k závěru ohledně prodloužení trvání tohoto protiprávního jednání.

65 Zaprvé stran dvoustranných kontaktů z prohlášení společnosti FRA.BO učiněného v rámci její žádosti o shovívavost a z některých listinných důkazů, které posledně uvedená poskytla během správního řízení, vyplývá, že výměny citlivých informací mezi soutěžiteli po šetřeních Komise pokračovaly.

66 Důkazy uplatněné vůči žalobkyni spočívají v telefonních výpisech společnosti FRA.BO a několika písemných poznámkách uvedených v diáři pí P. (FRA.BO).

67 Argumenty žalobkyně, podle nichž se jedná o legální kontakty, které se týkají křížových dodávek, plánu průmyslové spolupráce nebo společné strategie zamýšlené společností FRA.BO vůči CEN v otázce homologace typu spojovací tvarovky, nezpochybňují skutečnost, že se výměny citlivých informací, koordinace cen a zvýšení cen

uskutečnily. Kromě toho uvedené argumenty nejsou podloženy žádným důkazem, jako jsou faktury nebo objednávky, které se vztahují na dotčené období. S výjimkou skutečnosti, že žalobkyně připojila ve fázi repliky, tedy opožděně, poprvé některé faktury týkající se křížových dodávek, je třeba uvést, že se tyto dokumenty vztahují pouze na období po roce 2004.

68 Navíc je třeba poznamenat, že Komise nevycházela pouze z prohlášení společnosti FRA.BO. Z písemných poznámek pí P. (FRA.BO) vyplývá, že na setkání dne 5. června 2003 projednávala žalobkyně a FRA.BO ceny uplatňované společností IBP ve Francii, což nesouvisí s otázkou homologace nového typu spojovací tvarovky. Stejně tak vyplývá z písemných poznámek uvedených v diáři pí P. k telefonickému hovoru dne 5. února 2004, že byla projednána prognóza zvýšení cen ve Francii a Řecku. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, skutečnost, že se skutečná zvýšení mohla lišit od těch, která jsou uvedena v agendě pí P., vůbec nezpochybňuje, že si tyto dva podniky vyměnily informace o svých cenách.

69 Zadruhé co se týče setkání p. H. (IBP) a zástupce žalobkyně na veletrhu v Essenu dne 18. března 2004, z prohlášení p. H. vyplývá, že odpověděl na otázku související s cenami a že IBP stanovila zvýšení cen na konec března 2004. Jelikož žalobkyně neprokázala, že tato informace již byla zveřejněna a jelikož oficiální dopis společnosti IBP, který se týkal tohoto zvýšení, byl zaslán teprve 30. března 2004, je třeba konstatovat, že se jednalo o kontakt, bez ohledu na to, zda k němu došlo jednou či víckrát, který souvisel s cenovou politikou na německém trhu.

70 Kromě toho argument, podle něhož tato výměna neměla protisoutěžní povahu kvůli tomu, že nebyla vzájemná, nebo kvůli skutečnosti, že sama žalobkyně již rozhodla o zvýšení cen, není relevantní. Podle judikatury nemusí být výměna informací vzájemná, aby byla porušena zásada samostatného jednání na trhu. V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že vyzrazení citlivých informací odstraňuje nejistotu týkající se budoucího chování soutěžitele a ovlivňuje, přímo či nepřímo, strategii adresáta informací (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 23. listopadu 2006, Asnef-Equifax a Administración des Estado, C-238/05, Sb. rozh. s. I-11125, bod 51, a citovaná judikatura).

71 Zatřetí z účasti žalobkyně na setkáních federace FNAS, zejména ze zápisů z těchto setkání vyplývá, že na setkáních oddělení logistiky federace FNAS se projednávaly otázky týkající se cen, jako jsou marže z prodeje a zvýšení cen spojovacích tvarovek.

72 Je třeba uvést, že zápis ze setkání ze dne 25. června 2003 odkazuje na usnesení soutěžitelů, podle něhož „cíl, kterého je třeba dosáhnout, je alespoň zajistit, aby se ceny stabilizovaly“. Ze zápisu ze setkání ze dne 15. října 2003 vyplývá, že Aquatis France, IBP a Comap poskytly dalším výrobcům informace o rozdělení svých prodejů podle určitých skupin výrobků, jakož i o svých maržích. Na setkání dne 3. listopadu 2003 se uskutečnila výměna informací týkajících se budoucích zvýšení cen. Stejně tak ze zápisu ze setkání ze dne 20. ledna 2004 vyplývá, že po několika výměnách názorů p. L. (Comap) navrhl, aby „výrobci informovali své zákazníky o možnosti 6 % zvýšení, které souvisí se zvýšením nákladů na suroviny, aby si ověřili reakci trhu a současně snížili náklady na obaly“. Podle tohoto zápisu „[t]oto zvýšení nákladů na suroviny se tedy mě[lo] uskutečnit v rámci celkové škály“ a „[j]ednotná cena za nové obaly [tedy bude] o 5,3 nebo 5,4 % vyšší“. Konečně, následně po tomto setkání se uskutečnila dne

16. února 2004 telefonická konference, v jejímž rámci se každý výrobce vyjádřil k zamýšlenému zvýšení cen.

73 Ačkoli jednání s dodavateli týkající se jejich žádosti o změnu obalu neměla dopad, pokud jde o právo hospodářské soutěže, a ačkoli taková žádost předpokládala další výrobní náklady, nic to nemění na tom, že jednání ve vzájemné shodě ohledně procentního podílu, který by získali dodavatelé nebo který by se odrazil na části nákladů, jež by nesli výrobci, není jako takové bez vlivu na trh. Jedná se o otázku, kterou podnik musí řešit samostatně. To stejné platí i pro marže z prodeje a zvýšení cen za spojovací tvarovky.

74 K zeměpisnému rozsahu diskuzí vedených v rámci setkání federace FNAS je třeba uvést, že narozdíl od názoru Komise uvedeného v bodech 575 a 584 odůvodnění napadeného rozhodnutí se uvedené diskuze vztahovaly pouze na francouzský trh. Ze zápisů z uvedených setkání vůbec nevyplývá, že se týkaly rovněž „Španělska, Itálie, Spojeného království, Německa a evropského trhu obecně". Je tedy třeba konstatovat, že koluze v rámci setkání federace FNAS neměla celoevropský rozsah. Skutečnost, že setkání federace FNAS se uskutečnila mezi zástupci podniků evropské velikosti, jak poznamenala Komise, tento závěr nezpochybňuje.

75 K dopisu ze dne 16. března 2004 generálního ředitelství žalobkyně předsedovi federace FNAS, který podle žalobkyně představoval veřejné distancování se od protiprávních jednání spáchaných na setkání dne 20. ledna 2004 a během telefonické konference dne 16. února 2004 oddělení logistiky federace FNAS, kterých se účastnil zejména p. La, je třeba připomenout, že podle judikatury musí být pojem veřejného distancování se, jakožto skutečnosti zprošťující odpovědnosti, vykládán restriktivně

(viz rozsudek Tribunálu ze dne 5. prosince 2006, Westfalen Gassen Nederland v. Komise, T-303/02, Sb. rozh. s. II-4567, bod 103, a citovaná judikatura).

76 Z judikatury vyplývá, že sdělení, jehož cílem je distancovat se veřejně od protisoutěžního jednání, musí být učiněno přesvědčivě a jasně tak, aby ostatní účastníci kartelové dohody pochopili správně úmysl dotčeného podniku (rozsudek Soudního dvora ze dne 19. března 2009, Archer Daniels Midland v. Komise, C-510/06 P, Sb. rozh. s. I-1843, bod 120).

77 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že formulace použitá generálním ředitelstvím žalobkyně v dopise předsedovi federace FNAS je velmi obecná pro to, aby mohl být přijat závěr o veřejném distancování se. V dopise se pouze uvádí znepokojení nad diskuzí týkajících se cen, které se mohly uskutečnit mezi účastníky a připomíná se interní politika žalobkyně v oblasti práva hospodářské soutěže a v tomto rámci obsahuje žádost určenou předsedovi FNAS, aby přijal opatření k zamezení takovému protisoutěžnímu jednání, aniž by bylo uvedeno, že k tomuto jednání skutečně došlo a že tento dopis souvisel se skutečností, že její zástupce navrhl jednání ve vzájemné shodě ohledně cen.

78 Kromě toho je zaprvé třeba konstatovat, že uvedený dopis byl určen pouze předsedovi federace FNAS a žalobkyně nezaslala dalším účastníkům žádnou „ověřenou kopii" tohoto dopisu.

79 Zadruhé uvedený dopis rovněž neobsahuje žádost určenou v tomto smyslu federaci FNAS. Skutečnost, že byl rozeslán dne 7. dubna 2004 členům oddělení logistiky federace FNAS na podnět posledně uvedené, společně s odpovědí předsedy federace FNAS ze dne 31. března 2004 na tento dopis připomínající cíl pracovní skupiny

založené v rámci oddělení logistiky federace FNAS, není relevantní pro přijetí závěru ohledně distancování se žalobkyně od kartelové dohody.

80 Konečně i za předpokladu, že by dopis generálního ředitelství žalobkyně předsedovi federace FNAS mohl být považován za veřejné distancování se, je třeba poznamenat, jak správně učinila Komise, že tento dopis byl doručen teprve na konci období, kdy bylo konstatováno protiprávní jednání, a nemůže tedy zpochybnit závěry Komise ohledně účasti žalobkyně na kartelové dohodě před 16. únorem 2004, tj. dnem posledního setkání.

81 V této fázi je třeba dospět k závěru, že vytýkané jednání, které se uskutečnilo po šetřeních Komise v březnu 2001, mělo protisoutěžní povahu. Kromě toho bylo z právního hlediska dostatečně prokázáno.

82 K otázce, zda se jednalo o pokračování protiprávního jednání konstatovaného před březnem 2001, je třeba uvést, že toto protiprávní jednání spočívalo v pravidelném organizování vícestranných a dvoustranných kontaktů mezi konkurenčními výrobci v průběhu několika let, jejichž cílem bylo zavedení protiprávních praktik, které měly uměle organizovat fungování trhu se spojovacími tvarovkami, zejména na úrovni cen.

83 Uvedené kontakty byly navázány na setkáních organizovaných v rámci profesních sdružení, konkrétně v rámci sdružení EFMA (na setkáních nazvaných „Super EFMA“), obchodních veletrzích, *ad hoc* setkáních a dvoustranných výměn názorů. Obecně iniciativy, jejichž cílem bylo projednat zvýšení cen, často vznikaly na evropské úrovni a výsledku byl dosaženo na vnitrostátní úrovni, jelikož výrobci sledovali

pro každou zemi vlastní postup koordinace cen a uzavírání místních dohod, které doplňovaly dohody přijaté na evropské úrovni

84 Jednání vytýkané po březnu 2001 rovněž spočívalo v kontaktech navázaných v rámci profesních sdružení (setkání federace FNAS), v dvoustranných kontaktech mezi soutěžiteli, které se týkaly parametrů hospodářské soutěže a v kontaktech navázaných na obchodních veletrzích (veletrh v Essenu).

85 Jestliže cíl protisoutěžních praktik, tedy jednání ve vzájemné shodě ohledně cen, zůstal stejný, skutečnost, že se některé znaky nebo intenzita těchto praktik změnily, není relevantní, pokud jde o pokračování v dotčené kartelové dohodě. V tomto ohledu je třeba uvést, že je pravděpodobné, že se po šetřeních Komise forma kartelové dohody stala méně strukturovanou a intenzita její činnosti byla více proměnlivá. Nicméně skutečnost, že intenzita činnosti v rámci kartelové dohody byla v určitých obdobích proměnlivá, neznamená, že tuto dohodu lze považovat za ukončenou.

86 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že i když se po šetřeních v březnu 2001 počet účastníků kartelové dohody změnil z devíti na čtyři, hlavní účastníci kartelové dohody před těmito šetřeními (tedy Comap, IBP a bývalé dceřiné společnosti IMI) se stále účastnili kartelové dohody, jak vyplývá z napadeného rozhodnutí. Stejně tak některé osoby, které se již účastnily kartelové dohody před březnem 2001, se rovněž účastnily jednání vytýkaného po tomto datu.

87 Co se týče zeměpisného rozsahu jediného a trvajícího protiprávního jednání, ačkoli setkání federace FNAS se vztahovala pouze na francouzský trh (viz bod 74 výše), jeví se, že protisoutěžní kontakty mezi soutěžiteli po březnu 2001 se týkaly i ostatních

vnitrostátních trhů, jako je trh německý, řecký, španělský a italský, jak vyplývá z telefonických kontaktů mezi žalobkyní a společností FRA.BO nebo kontaktu navázaného na veletrhu v Essenu mezi žalobkyní a společností IBP.

88 Vzhledem k tomu, že jednání každého účastníka, včetně jednání žalobkyně, mělo stejný protisoutěžní cíl, a to kontrolovat a omezit hospodářskou soutěž na trhu se spojovacími tvarovkami prostřednictvím koordinace a zvýšení cen, jakož i výměny citlivých informací, Komise se mohla oprávněně domnívat, že se jedná o pokračování dřívějšího protiprávního jednání.

89 Konečně ostatní argumenty předložené žalobkyněmi v rámci tohoto žalobního důvodu, a to argumenty vycházející ze skutečnosti, že FNAS nebyla organizátorkou setkání a nevyhotovovala z nich zápisy, že FNAS samotné není určeno napadené rozhodnutí, nebo dokonce že setkání se konala zcela transparentně, tento závěr nezpochybňují.

90 Argument, podle něhož zápisy ze setkání byly vyhotovovány federací FNAS, je zaprvé irelevantní, jelikož je nesporné, že žalobkyně byla zastoupena na těchto setkáních. Vzhledem k tomu, že uvedené zápisy ji byly zaslány, žalobkyně je tedy mohla, buď písemně nebo na dalším setkání, opravit nebo poukázat na body, s nimiž nesouhlasila.

91 Co se týče zadruhé argumentu, podle něhož federaci FNAS samotné není určeno napadené rozhodnutí, je rovněž irelevantní. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že z bodu 606 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise měla za to, že „i když disponuje důkazy, které prokazují, že výrobci uzavřeli dohodu, kterou podle [společnosti AFC] provedli, nic nenasvědčuje tomu, že FNAS přijala aktivně úkol,

který jí svěřili výrobci nebo že pomáhala při provádění dohody“. Komise tedy měla v bodě 607 odůvodnění napadeného rozhodnutí správně za to, že FNAS se neúčastnila dotčené dohody, a nemůže být tedy uvedena mezi osobami, kterým je určeno napadené rozhodnutí.

92 Z výše uvedeného vyplývá, že žalobní důvod vycházející z neúčasti žalobkyně na kartelové dohodě po březnu 2001 musí být zamítnut.

– K období od roku 1992 do roku 1994

93 Úvodem je třeba uvést, že žalobkyně nezpochybňuje skutková zjištění stran její účasti na kartelové dohodě v období od 31. prosince 1991 do 10. září 1992, ani v období od prosince 1997 do března 2001. Kromě toho se připomíná, že žalobkyně uvedla na jednání, že nepopírá svou účast na kartelové dohodě v období od roku 1995 do roku 1997. Je tedy třeba pouze přezkoumat napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž Komise v tomto rozhodnutí konstatovala účast žalobkyně na protiprávním jednání v období od 10. září 1992 do 13. prosince 1994.

94 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 25 odst. 1 nařízení č. 1/2003 pravomoc Komise uložit pokutu za porušení ustanovení práva hospodářské soutěže v zásadě podléhá promlčecí lhůtě v délce pěti let. Podle čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003 „v případě trvajícího nebo opakovaného protiprávního jednání však začíná lhůta běžet dnem, kdy bylo ukončeno.“ Podle čl. 25 odst. 3 a 5 nařízení č. 1/2003 každý úkon učiněný

Komisí za účelem šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávním jednáním přerušuje promlčecí lhůtu a po každém přerušení začíná běžet promlčecí lhůta znovu.

95 V projednávaném případě Komise zahájila vyšetřování tím, že dne 22. března 2001 provedla šetření. Z toho vyplývá, že žádná pokuta nemůže být uložena za protiprávní jednání, které bylo ukončeno před 22. březnem 1996. V důsledku toho je třeba určit, zda různé skutečnosti uplatněné v napadeném rozhodnutí prokazují, že účast žalobkyně na kartelové dohodě pokračovala nebo byla ukončena v období od 10. září 1992 do 13. prosince 1994.

96 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že všechny důkazy uplatněné na podporu zjištění uvedených v bodech 214, 217, 218, 221, 224, 225, 229 a 232 odůvodnění napadeného rozhodnutí postačily k závěru, že žalobkyně neukončila svou účast na kartelové dohodě během uvedeného období.

97 Je třeba především poznamenat, že v bodě 214 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zmínila písemné poznámky z poloviny nebo konce roku 1992 uvádějící jméno žalobkyně, v nichž se zmiňuje seznam cen, jehož vstup v platnost byl stanoven na leden 1993 (pro všechny země s výjimkou Francie) a na duben 1993 (pro Francii). Stejně tak v bodě 217 odůvodnění napadeného rozhodnutí se zmiňuje fax ze dne 12. května 1993, zaslaný společností Mueller Industries společnosti Viega, v němž se žalobkyni vytýká, že systematicky nedodržovala podmínky dohody, jíž se účastnila. Z toho lze tedy vyvodit, že žalobkyně od dohody neodstoupila. To stejné platí rovněž pro fax ze dne 6. září 1994, který dovozce a distributor zaslal p. W. (IMI) (bod 229 odůvodnění napadeného rozhodnutí), v němž se uvádí, že žalobkyně nedodržovala řádně „dohodu“.

98 K poslednímu bodu postačí uvést, že skutečnost, že nedodržela kartelovou dohodu, nemění nic na samotné existenci této kartelové dohody. V projednávaném případě tedy nelze mít za to, že účast žalobkyně na protiprávním jednání byla ukončena během posuzovaného období pouze proto, že žalobkyně využila kartelovou dohodu ve svůj prospěch tím, že úplně nedodržela dohodnuté ceny.

99 Účastníci kartelové dohody zůstávají soutěžiteli, z nichž každý může být v pokušení kdykoli využít disciplinovanosti ostatních v oblasti cen, na něž se vztahuje kartelová dohoda, aby snížil vlastní ceny s cílem zvětšit svůj podíl na trhu, přičemž je zachována obecná relativně vysoká úroveň cen. V každém případě skutečnost, že žalobkyně neuplatňovala dohodnuté ceny v plném rozsahu neznamená, že takto uplatňovala ceny, které by mohla fakturovat, pokud by kartelová dohoda neexistovala (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 15. června 2005, Tokai Carbon a další v. Komise, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, body 74 a 75).

100 Konečně z poznámky p. M ze dne 15. března 1994 uvedené v bodě 221 odůvodnění napadeného rozhodnutí rovněž vyplývá, že se žalobkyně účastnila jednání ohledně italského trhu, která se uskutečnila ve dnech 11. a 13. března 1994.

101 I když se žalobkyně neúčastnila některých setkání, která se konala mezi 10. zářím 1992 a 13. prosincem 1994 v rámci kartelové dohody, dokonce žádného z nich, neznamená to, že žalobkyně mezitím odstoupila od kartelové dohody, s ohledem na zvláštnosti dotčené kartelové dohody, která se vyznačuje mnohostrannými kontakty, dvoustrannými kontakty alespoň jednou či dvakrát do roka, *ad hoc* kontakty a skutečností, že nebylo výjimečné, že se účastník kartelové dohody systematicky neúčastní každého setkání.

102 Kromě toho je třeba konstatovat, že žalobkyně se veřejně nedistancovala od kartelové dohody. Podle ustálené judikatury, pokud se podnik od protiprávního jednání výslovně nedistancoval, může se Komise domnívat, že toto jednání nebylo ukončeno (viz v tomto smyslu rozsudek uvedený výše v bodě 76 Archer Daniels Midland v. Komise, C-510/06 P, Sb. rozh. s. I-1843, body 119 a násl. a citovaná judikatura).

103 Z toho vyplývá, že argument spojený s přerušením účasti žalobkyně na protiprávním jednání v období od 10. září 1992 do 13. prosince 1994 musí být zamítnut.

104 Z výše uvedeného vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut jako neopodstatněný.

K výpočtu výše pokuty

Argumenty účastnic řízení

105 Žalobkyně podpůrně Komisi vytýká, že porušila pravidla týkající se výpočtu částky pokut. Nebyly dodrženy ani pokyny z roku 1998 ani sdělení o spolupráci z roku 1996. Zaprvé výchozí částka pokuty, která jí byla uložena, je nepřiměřená ve srovnání s výchozí částkou pokut uložených jiným podnikům. Zadruhé neměla vedoucí úlohu. Zatřetí Komise měla upravit částku pokuty podle zeměpisného rozsahu a intenzity

koordinace. Konečně Komise nesprávně odmítla využít snížení částky pokuty, jelikož nezpochybnila podstatnou část výtek.

106 Komise navrhuje tento žalobní důvod zamítnout.

Závěry Tribunálu

107 K první výtce vycházející z nepřiměřené povahy výchozí částky pokuty je třeba připomenout, že Komise je oprávněna rozdělit účastníky kartelové dohody do kategorií zejména podle podílů každého podniku na trhu. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že Komise v žalobní odpovědi vysvětlila, že obrat a podíl skupiny Legris Industries na trhu spojovacích tvarovek představoval v roce 2000 přibližně trojnásobek obratu a podílu na trhu společnosti FRA.BO a společnosti Mueller Industries, dvaapůlkrát více než obrat a podíl na trhu společnosti Flowflex Holding Ltd a více než dvojnásobek obratu a podílu na trhu společnosti Sanha Kaimer GmbH & Co. KG. V této souvislosti Komise správně stanovila výchozí částku pokuty uložené žalobkyni (14,25 milionů eur) dva až třikrát vyšší než pokutu výše uvedených podniků (5,5 milionů eur). Je sice pravdou, že tabulka připojená k napadenému rozhodnutí, obsahuje z důvodu důvěrnosti pouze velké orientační rozpětí velikosti a významu podniků, z důvěrné verze této tabulky a výchozích údajů však vyplývá, že Komise rozdělila účastníky kartelové dohody do kategorií správně a objektivně odůvodněným způsobem.

108 Argument žalobkyně, podle něhož výchozí částka pokuty, která jí byla uložena, je v každém případě nepřiměřená, jelikož představuje 77 % maximální výše pokuty, která jí mohla být uložena podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003, musí být zamítnut.

109 Zaprvé je třeba připomenout, že žalobkyně a její mateřská společnost představovaly v rozhodné době jednotný podnik, který byl pachatelem protiprávního jednání, které je jim vytýkáno v napadeném rozhodnutí. Komise tedy při výpočtu výchozí částky pokuty oprávněně vycházela z údajů tohoto podniku.

110 Zadruhé je zvláště důležité, aby výchozí částka pokuty byla přiměřená protiprávnímu jednání posouzenému jako celek s ohledem zejména na závažnost tohoto protiprávního jednání. V tomto ohledu je třeba uvést, že v rámci stanovení výchozí částky pokuty není obrat dosažený podnikem rozhodujícím kritériem pro posouzení závažnosti protiprávního jednání. Kromě toho dotčené protiprávní jednání náleží svou povahou k nejzávažnějším protiprávním jednáním uvedeným v článku 81 ES, což může vést podle pokynů z roku 1998 k výchozí částce pokuty vyšší než 20 milionů eur.

111 Zatřetí je třeba poznamenat, že k použití maximální výše 10 % obratu, stanovené v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 dochází v jedné z posledních fází výpočtu částky pokuty, tj. poté, co byla stanovena výše pokuty podle závažnosti a doby trvání protiprávního jednání a po zohlednění případných polehčujících či přitěžujících okolností. V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud několik subjektů, kterým je určeno napadené rozhodnutí, představovalo „podnik“ v okamžiku přijetí rozhodnutí, maximální výše může být vypočtena na základě celkového obratu tohoto podniku. Pokud se naproti tomu, jako v projednávaném případě, tato hospodářská entita rozpadne na dvě odlišné entity v okamžiku přijetí rozhodnutí, každá entita, které je určeno

rozhodnutí, má právo, aby se příslušná maximální výše vztahovala na každou z nich jednotlivě. Toto právo je nezávislé na použití kritéria proporcionality v rámci stanovení výchozí částky pokuty. Konečně je třeba připomenout, že podle judikatury nemůže pouze konečná částka pokuty překročit maximální výši 10 % celkového obratu. Naproti tomu není zakázáno, aby při výpočtu výše pokuty překročila toto omezení mezitímní částka (rozsudek Soudního dvora ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, body 277 a 278).

112 Co se týče druhé výtky vycházející z toho, že žalobkyně nebyla vůdcem kartelové dohody, ale měla údajně pasivní úlohu nebo úlohu pomocníka, která odůvodňuje snížení částky pokuty, je třeba konstatovat, že ze 160 koluzních setkání, která se uskutečnila v období od roku 1991 do roku 2001, byla žalobkyně přítomna na každém druhém, jak sama uznala. Z judikatury sice vyplývá, že mezi skutečnostmi, které charakterizují pasivní úlohu podniku, může být zohledněna výrazně sporadičtější povaha její účasti na setkáních ve srovnání s účastí jejích soutěžitelů. Žalobkyně však nemůže právoplatně tvrdit, že frekvence její účasti na setkáních, a to osmkrát do roka, musí být kvalifikována jako „výrazně sporadičtější" než účast ostatních účastníků, a že tedy tato účast odpovídá výhradně pasivní či pomocné úloze.

113 Ke třetí výtce vycházející ze skutečnosti, že Komise měla upravit částku pokuty podle zeměpisného rozsahu a intenzity koordinace, postačí poznamenat, že skutečnost, že se intenzita kartelové dohody snížila po šetřeních Komise, nemá vliv na kvalifikaci této kartelové dohody jako velmi závažného a dlouhodobého jednání odůvodňujícího zvýšení o 10 % za každý rok protiprávního jednání, jak je uvedeno v pokynech z roku 1998. Kromě toho, ačkoli na začátku měla tato kartelová dohoda omezený územní rozsah, následně získala celoevropský rozsah, takže neexistuje žádný důvod

pro rozlišování míry navýšení z důvodu doby trvání protiprávního jednání podle zeměpisného rozsahu této kartelové dohody.

114 Konečně čtvrtá výtka musí být rovněž zamítnuta. Z judikatury vyplývá, že snížení pokuty z důvodu spolupráce ve správním řízení je odůvodněno, pouze pokud chování dotčeného podniku umožnilo Komisi shledat existenci protiprávního jednání s menšími obtížemi, případně zajistit jeho ukončení (rozsudek ze dne 16. listopadu 2000, SCA Holding v. Komise, C-297/98 P, Recueil s. I-10101, bod 36). Z judikatury rovněž vyplývá, že snížení na základě sdělení o spolupráci z roku 1996 může být odůvodněné, jen pokud lze mít v tomto ohledu za to, že poskytnuté informace a obecně chování dotčeného podniku svědčí o skutečné spolupráci z jeho strany (rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 111 výše, body 388 až 403, zejména bod 395). Ze spisu vyplývá, že ve skutečnosti věcná správnost skutkových zjištění vylíčených v oznámení námitek nebyla zpochybněna pouze pro období od prosince 1997 do března 2001, tedy tři roky z celkové doby účasti na protiprávním jednání více než třinácti let. V této souvislosti je třeba připomenout, že argumenty směřující ke zpochybnění účasti žalobkyně na protiprávním jednání po šetřeních, jakož i pro období od roku 1992 do roku 1994 byly zamítnuty. Z toho vyplývá, že Komise se nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když odmítla zohlednit, že žalobkyně částečně nezpochybnila skutková zjištění, podle ustanovení uvedených v hlavě D sdělení o spolupráci z roku 1996.

115 Z toho vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut jako neopodstatněný.

116 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že žaloba musí být zamítnuta v plném rozsahu.

K nákladům řízení

117 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Comap SA se ukládá náhrada nákladů řízení.

Martins Ribeiro Wahl Dittrich

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 24. března 2011.

Podpisy.